

Phẩm 3: CHÁN ĐỜI KHỔ HOẠN

Khu lâm viên ngoại thành  
Suối reo, ao dịu mát  
Hoa trái nở trĩu cành  
Thướt tha tàng rủ bóng  
Chim lạ cất thanh âm  
Khoảng không từng đàn lượn  
Kỳ hoa toàn viên cảnh  
Muôn sắc, hương thơm lừng  
Thị nữ hầu Thái tử  
Thánh thót giọng nhạc âm  
Ngài nghe lòng lạc thú  
“Thật đẹp chốn viên lâm”  
Ngập tâm niềm hỷ lạc  
Xuất du, lòng quyết chí  
Như tượng vương cầm cố  
Thường ưa chốn sơn lâm.  
Vua nghe ý Thái tử  
Quyết ra thành ngoạ du  
Lập tức truyền văn võ  
Cung thiết lễ nghiêm trang  
Vương lộ thật thanh nhã  
Dẹp trừ mọi uế kinh  
Người bệnh, già nghèo đói  
Kẻ gầy suy, khổ hình  
Không được để Thái tử  
Thấy sinh tâm chán trần.  
Trang hoàng đã viên mãn  
Tâu bạch, bá quan trình  
Vua thấy con trẻ đến  
Xoa đầu, ngắm diện dung  
Vui, buồn dạ trăm mối  
Thuận hứa, lòng chẳng ứng.  
Đầy xe phủ vật báu  
Bốn ngựa nhẹ đều chân  
Chọn phu xa hiên khéo  
Trẻ người, đẹp tư dung  
Sáng láng, y tề chỉnh  
Khiến cương mã, đi cùng.  
Hoa tung ngập phố thị  
Bên đường đầy báu vật  
Đôi bờ cây thẳng tắp  
Treo bảo khí trang nghiêm  
Tràng phan cùng bảo cái

## LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Theo gió thổi tung bay.  
Người xem đông lũ lượt  
Nghiêng thân, nhìn ngắm mãi  
Ngưng thân chẳng khép mi  
Thật như sen diệu kỳ  
Thần dân theo lũ lượt  
Tợ sao hầu tinh chủ  
Đều cất lời tán dương  
Vui mừng việc khó có.  
Nghèo khổ hay giàu sang  
Trung tuần hoặc già, trẻ  
Đều kính lễ cúi đầu  
Cầu mong ban ân phước.  
Khắp nơi vùng thôn, thị  
Biết Ngài sắp quang lâm  
Mọi người không mời gọi  
Kẻ ngủ chẳng cần báo  
Cầm súc nào kịp thâu  
Cửa tiền chưa vội tính  
Cửa không cài, then mở  
Ven đường bỗng hội vân.  
Trên lầu gác, cây xanh  
Bờ đê, ngô quanh tắt  
Người chen chúc tranh xen  
Ngắm mãi mê không nhàm  
Từ trên cao muốn xuống  
Trên đất lại mong gần  
Tự nhiên lòng chuyên nhất  
Thân tâm như vút cao  
Mãi ngắm trong cung kính  
Không khởi niệm buông lung.  
Toàn thân Ngài rạng tỏ  
Sắc như đóa sen hồng  
Nay rời khu viên lâm  
Nguyện thành ngôi Chánh Giác.  
Thái tử nhìn đường phố  
Chúng dân nghiêm bước theo  
Phục trang thuần sáng đẹp  
Lòng sướng vui lạ thường.  
Thần dân ngắm Thái tử  
Uy vũ vượt phàm nhân  
Cũng như các vị trời  
Gặp Thiên vương Thái tử.  
Bỗng nhiên trời Tịnh cư  
Hóa hiện đứng bên đường

Biến thân thành già nua  
Khuyến phát tâm ly trần.  
Thấy người già, Thái tử  
Kinh sợ hỏi ngự nhân:  
“Người ấy làm sao thế  
Tóc bạc, lưng lại cong  
Mắt mờ, vóc run rẩy  
Chống gậy lê bước chân  
Phải chăng hình thay đổi  
Hay bởi vốn tự thân”.  
Xa phu lòng do dự  
Không dám thật phân trần  
Tịnh cư hiển thân lực  
Khiến ngự xa thật phân:  
“Sắc biến đổi, khí suy  
Thật buồn, vui hiếm lắm  
Lắm vui khi căn hoại  
Tướng lão suy hiện hình.  
Xưa người vốn hài nhi  
Nhờ sữa mẹ dần lớn  
Cùng trẻ thơ đùa giỡn  
Thanh tráng theo năm dục  
Tháng ngày trôi thân đổi  
Nay vóc thể già suy”  
Thở dài lo, Thái tử  
Gặng hỏi người đánh xe:  
“Chỉ người ấy già cả  
Hay chúng ta cũng suy?”  
Ngự phu thật lòng đáp:  
“Ngài rồi cũng lão suy  
Thời chuyển, hình tự biến  
Già đến không cần nghi  
Thanh tráng phải già lão  
Người người biết, cầu chi!”  
Lâu xa, Bồ-tát tu  
Đạt trí nghiệp thanh tịnh  
Đức hạnh đã viên mãn  
Hoa nguyện nay kết quả  
Nghe nói khổ suy già  
Sợ hãi thân nổi ốc.  
Tiếng sấm chớp nổ vang  
Các thú sợ bỏ chạy  
Bồ-tát cũng như thế  
Lo sợ mà thở dài  
Tâm chỉ nghĩ khổ già

## LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cúi đầu nhìn chăm chú  
Nghĩ khổ suy già này  
Người đời nào yêu thích  
Tướng già làm hư hoại  
Tùy loại không thể chọn  
Tuy có nhiều sức mạnh  
Nhưng thấy đều biến đổi  
Hiện giờ được chứng tướng  
Không nhàm chán sao được!  
Bồ-tát bảo người hầu:  
“Mau quay xe trở về  
Niệm niệm suy già đến  
Vườn rừng nào đáng vui  
Mạng sống như gió thoảng”.  
Quay xe về hoàng cung  
Tâm nhớ cảnh chiều tàn  
Như về chốn gò mả  
Gặp việc không nhớ nghĩ  
Nơi ở không tạm yên.  
Vua nghe con không vui  
Khuyên du ngoạn lần hai  
Liên ra lệnh các quan  
Trang nghiêm hơn lần trước  
Trời lại hóa người bệnh  
Nằm ở bên vệ đường  
Thân gầy, bụng lại to  
Thở từng hơi hỗn hển  
Tay chân gầy co quắp  
Buồn khóc, cất tiếng rên.  
Thái tử hỏi người hầu:  
“Người này bị gì vậy?”  
Thưa: “Người này bị bệnh  
Bốn đại đều rối loạn  
Yếu đuối không dậy nổi  
Xoay trở phải nhờ người”.  
Thái tử nghe nói vậy  
Liên sinh tâm thương xót  
Hỏi chỉ người này bệnh  
Hay ai rồi cũng thế  
Đáp rằng cả thế gian  
Mọi người đều như thế  
Có thân thì có bệnh  
Người ngu thích hoan lạc.  
Thái tử nghe nói vậy  
Liên sinh tâm sợ hãi

## LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thân tâm đều rúng động  
Thí như trăng gợn sóng  
Ở đây rất khổ não  
Làm sao tự an được  
Than ôi! Người thế gian  
Bị ngu si ngăn che  
Giặc bệnh đến không hẹn  
Lại sinh tâm vui thích.  
Rồi liền quay xe về  
Lo buồn nghĩ khổ bệnh  
Như người bị đòn đau  
Nằm co chờ gậy đánh  
Ngồi nghĩ chốn vắng vẻ  
Chỉ cầu vui xuất thế.  
Vua lại nghe con về  
Hỏi du ngoạn thế nào  
Đáp rằng thấy người bệnh  
Vua sợ hết cả hồn  
Quở trách người dọn đường  
Lòng lo, không nói được  
Lại cho các kỹ nữ  
Đàn ca vui hơn trước  
Để Thái tử xem nghe  
Ưu tục, chẳng chán nhàm,  
Thêm tiếng hay, sắc đẹp  
Thái tử vẫn không vui.  
Vua tự thân du ngoạn  
Cho lập vườn đẹp hơn  
Tuyển lựa các thể nữ  
Nhan sắc rất xinh đẹp  
Lại ra sức hầu hạ  
Sắc đẹp say mê người.  
Sửa sang lại đường đi  
Đẹp bỏ vật bất tịnh  
Lệnh cho người đánh xe  
Chọn xét đường sẽ đi.  
Bấy giờ trời Tịnh cư  
Lại hóa thành người chết  
Bốn người cùng khiêng cáng  
Hiện trước mặt Bồ-tát  
Người khác đều không thấy  
Ngoài Ngài, người đánh xe.  
Ngài hỏi đây xe gì  
Mà phước hoa trang nghiêm  
Người theo đều buồn bã

Tóc xõa đi theo khóc.  
Trời bảo người đánh xe  
Trả lời là người chết  
Các căn hoại, mạng đứt  
Tâm đã lia hẳn thân  
Hồn đi, hình tan rã  
Giống như khúc củi khô  
Bà con các bạn bè  
Ân ái vẫn ràng buộc  
Nhưng nay không muốn thấy  
Đem bỏ ngoài gò mả.  
Thái tử nghe nói chết  
Tâm cảm thấy đau buồn  
Hỏi: Chỉ người này chết  
Hay mọi người đều thế.  
Đáp: mọi người đều thế  
Có sinh thì có chết  
Còn bé hay lớn khôn  
Có thân đều tan hoại.  
Tâm Thái tử kinh hãi  
Thân rũ xuống trước xe  
Hơi thở sắp đứt, than:  
Người đời có gì vui  
Thân rớt cuộc cũng chết  
Nhưng vẫn còn buông lung  
Tâm chẳng phải gỗ đá  
Không hề nghĩ vô thường.  
Liên bảo quay xe về  
Không phải lúc vui chơi  
Thân mạng chết không hẹn  
Vì sao lại buông lung?  
Đánh xe vâng lệnh vua  
Sợ không dám quay lại  
Liên dong xe đi thẳng  
Đến một khu vườn kia  
Rừng suối chảy thanh tịnh  
Cây tốt hoa nở tươi  
Chim chóc và các thú  
Bay lượn ca hát vang  
Rực rỡ vui tươi mắt  
Như vườn trời Nan-đà.